

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Ме марий улына

Мый марий ялеш шочынам. Ачам ден авамат марий улыт. Шочмо йылмем – марий. Мый эн ончыч марла ойлаш тунемынам. Изи улмем годымак авай ден ковай марла мурым муреныт, йомакым ойленыт. Школыштат марла лудаш да возаш тунемынам. Мый марий йылмем йоратем. Тудо мотор, ямле да поян. Ме мӱнгыштат, йолташ-влак денат марла мутланена, марла мурым колыштына да мурена, марла куштена. Эн чот мыланем марий муро-влак келшат. Кувавам марий газет-влакым налеш. Тудым ме пырля лудына. Шочмо йылмына огеш йом манын шонем.

Пошкырт, Мишкан, Ардаш.

Ярослав ЯНДУГАНОВ.

Одо (удмурт) кундемын Грах районысо Новогорское селаштыже школ уло. Тушко ныл ял гыч йоча-шамыч тунемаш коштыт: Новогорское, Руш Кокшан, Тыловой, Йырсе. Йырсе – марий ял. Йоча-влак марий йылмым палат, но школышто огыт тунем. Сандене марий йоча-влак-лан «История и культура марийского народа» кружокым почмо. Тиде кружок лу ий утла ышта. Марий калыкын историйжым, писатель-влакын илыш корныштым шымлена, произведенийыштым лудына. Йоча-шамыч палынешт: кӱ тыгай марий калык, кушеч вожым налын? Теле тылзын 8-ше кечынже Грах районысо библиотекекыш калык «Марий тиште кечым» пайремлаш погыныш. Йоча-влак почеламутым ойлышт, мурым мурышт. Марий тиште кече нерген каласкалышт (**снимкыште**). **Шочмо йылмынам пагалена, йоратена. Умбакеже марий йоча газет дене кылым кучынена.**

Алевтина Борисовна
БОГАЧЕВА,
кружокым вулатыше.

Марий Эл радио йоча-влак-лан «У ий» открытке конкурсым увертара. 29 декабрьыште иктешлат. Открытке-влакым шонго пӱртлашке нангаят. 1-ше верым налшылан – снегокат.

Кодшо арнян 2700 ег ОРВИ дене черланен, нунын коклаште – 1800 йоча. 115 еным эмлалташ пыштыме. Йоча-влак, шкендам аралыза, ида черлане!

Республикын бюджетше кӱшеш Йошкар-Олаште 5 кугу ёлко лиеш. Кажныже 250 наре йочам чумыра. Ленин площадьысе тӱн ёлко 24 декабрьыште чыладам вуча!

«Ямде-лий» - сай йолташ!

Марий-влак - ончылно!

16-17 ноябрь-ыште шочмо йылмым туныктышо-влакын Россий кукшытан конкурсышт Москошто кок этап дене эртен. Марий Эл Республик гыч ныл туныктышо (шолла гыч пурлашке): В.И.Рыбакова (Йошкар-Ола, 1-ше №-ан школ), Г.Н.Сидорова (Волжский, Шарача), Е.В.Ша-

лаева (Курыкмари, Виловат), Э.Л.Смоленцева (Марий Турек, Сысоево) – сенгышыш лектын. Туныктышо-влак уроклаште у йоным кучылтмым, марий калык вургемын сӧраллыкшым, паша опытым выставкыште ончыктеныт. Саламлена да пашаштышт у сенгымашым тыланена!

В.И.РЫБАКОВА.

«5»-лан возеныт! Марий тиште кечым меат палемдышна. Школысо да селасе книгагудылаште выставке эртыш, класс шагатыште презентацийым ончышна, литератур монтаж лие. Марла диктантым возышна. Орша тун школын завучшо Т.Н.Нагаева, 9-ше классыште тунемше Юлия Мочалова, селасе книгагудын пашаенже Н.Ф.Полушина «5»-лан сереныт.

Р.Г.АНТРОПОВА.

Советский район.

«Марла чын возена» диктантым возымашке ятыр тунемше ушнен. Сенгыше-влак радамыште юнкорна-влакат улыт. Тиде Марина Громова, София Иванова (Национальный президент шк.-инт.), Христина Александрова (МарГУ).

Мыняр ияш йочам шкетшым пӧртыштӧ кодаш лиеш?

Йошкар-Ола прокурорын алмаштышыже В.С.ПТИЦЫН умылгара:

– Ты шотышто закон почеш нимогай йодмаш, кӱштымаш, темлымаш уке. Но Россий Федерацийын Уголовный кодексшын 125-ше статьяже почеш, шкеныштым шке ончен кертдыме да тидлан кӧра энгекеш логал кертше изи ийготан йочам, шонгыеным, черле еным паленак коден кайымылан мутым кучаш шогалтат. Шкетшым коден кайымылан кӧра тыгай енын илышыжлан, тазалыкшылан лӱдыкшӧ лийын гын, титакан еным ик ий марте эрык деч посна коден кертят.

Марий тиште кече лӱмеш почеламутым марла лудмо конкурсым эртарышна. Йоча-влаклан ямдылалташ туныктышо-влак Л.Н.Рябинина, Т.А.Токтаева, Л.И.Яндулова, Л.Г.Иванова кугун полшеныт.

Л.ИВАНОВА.

Медведево, Руэм.

Поро кумылан лийза

Теле тылзын 1-10 кечылаштыже тӱнямбалне Инвалид-влакын декадышт эртыш. «Рвезе тукум» йоча ушемат тушко ушныш. «Ал парус» отрядна Кораксолаште илыше икмыняр инвалид деке полшаш мийыш. Кораксола книгагудышто, клубышто шуко мероприятий эртыш. Декадым «Вашкыза сай пашам ышташ!» концерт дене мучашлышна.

Анатолий АЛЕКСАНДРОВ, йоча ушем дружине председатель. Морко, Шӱргыял.

Ум пален нална

Школыштына Тиште кечым палемдышна. Марий возыктышын шочмыжо, икымше марла книган лекмыж нерген ойлышна. София ден Сабина Макаровамыт, Эдита Андреева шочмо йылме нерген, Катя Малинина «Ото» почеламутым сылнын лудыч. Марий йылме ден литературым туныктышо Н.А.Семенова викториным эртарыш. Тиде кечын шуко ум пален нална.

Виктория РОМАНОВА.

Параньга, Матародо.

Юлсер кундемысе Йоча усталык пӧртын туныктышыжо Людмила Леонидовна **ДМИТРИЕВАН** «Чодыра аланыште – У ий пайрем» сценарийжым «ВКонтакте» соцсетъысе «Ямде лий» – марла йоча газет тӱшкаште савыктена. Адрес: vk.com/yamde_lii

Пүртүсүмүрө

2017
ГОД ЭКОЛОГИИ
В РОССИИ

Айста Йыр кумдыкысо средан мониторингше да гидрометеорологийже рүдерыш кана. Тудо Руэм посёлкышто верланен. Палыме лийза: М.Ю.АНДРЕЕВА, вуйлатышын алмаштышыже, гидрометеообеспечений пөлкам вуйлатыше.

- Игечын пужлымыж нерген МЧС службылан уверым синоптик-влак колтат. Ен-влакым энгекыш логалмышт деч шижтарен шукташ - синоптикын задачиже, - мане **Марина Юрьевна.** - Но синоптик метеоролог-эскерыше деч посна тидым ыштен огеш керт. Суткаште кандаш гана, кажне 3 шагат гыч, тўнямбалсе чыла элыште эскерыше-влак метеостанцийласе метеоплощадкылаш иканаште лектыт. Температурым, южын давленийжым, вўдыжгылыкшым висат, мардеж кушечла да могай

У Торъялысе метеостанцийым вуйлатыше С.В.Вичужанина южын температуржо ден вўдыжгылыкшым терга.

писылык дене пуалмым, пылын могай (вўдан, кукшо) улмыжым ончат да молат. Эскерымыштым тўнямбал кўкшытыштў ямдылыме цифр да посна символ-влак почеш кодироватлат, рўдў учрежденийлаш колтат. Марий Элысе метеостанцийла гыч рўдерышкына увертарат. Ме - Москош, Москосо специалист-влак

Температурым

Цельсийын градусшо дене висена. Тиде шкалам 1742 ийыште швед астроном да физик Андерс Цельсий темлен. С знак - тудын ешлўмысў икымше буква (Celsius).

Метеоролог паша пеш огай. Тиде профессиональ мўндыр полярный станцийышкат нангаен кертеш. Тўнжў: уло чон дене пўртўсым йўратыман.

Телефонышкыда МЧС службо дечын тўтан мардеж, кўдырчан йўр лишем-ме нерген шижтары-машан серыш иктаж гана толын? Тыгай уверым кў ямдылыме нерген шоналтенат огыдал? Туге дыр.

Ок чактаре йўр, тўтан, улыт синоптик-влак мемнан

тўнямбалсе рўдер-влак дене кылым ыштат. Вет ме ик планетыште - Мландыште - илена. Игече дене мо ышталтым палышаш улына.

Наблюдательын пашаже пеш неле. Тудым разведчик дене танастараш лиш, чыла уверым чын да чот писын намиен шуктыман. Уке гын, мутлан, каваште самолёт энгекыш логалеш але ялзанылык

пашаен-влак шурно деч посна кодын кертыт. Вет илышыште ятыр паша игече дене кылдалтын.

- Метеоролог лияш могай предметым школышто сайын тунемман?

- Волгенче физике дене кылдалтын - физикым палыман. Математикым кырт-мен тунемман. Пеш писе, тўткў лийман, вершўрым (тугеже географийым) сайын палыман.

- Ожно кугезына-влак пасуш ўдаш калык палым ончен лектыныт. А кызыт нунылан ўшанаш лиш мо?

- Кажне кундемын шке калык палыже лийын. Садлан Йўдвелысе пале Кечывалвел кундемлан ок келше. Калык пале-влак лишыл да кужу жаплан келшыше улыт. Ме тений шымлымашым эрта-ренна. Мутлан, «Вараксим ўлыч чонешта гын, йўр толшашлан» маныныт. Тиде тыгак.

А.ЭМАНОВА.

Синоптик - лишыл жапыште игечыште лийын кертиш вашталтыш нерген уверым ямдылыше ен, метеоролог.

Мутер

Понго тельмат шочеш

«Кугу Какшан» заповедникын научный сотрудникше Генадий Алексеевич **БОГДАНОВЫН** эскеримыж гыч:

тельмсе пундыштунвогго, шыжымсе шолывогго

сентябрь гыч тунгалын декабрь мучаш марте шочыт. Понгым погымо жап – 1,5-2 тылзе. Игече йукшемдымеке, кочкаш йоршо понго-влак пентгыдемыт,

Пундыштунвогго-влак тускан, 0,5 гыч 6 метр марте кукшытышто шочыт, южгунам ик верыште 1-2 килограммым погаш лиш. Понгын йолжо пентгыде, кочкаш ок йорё. Упшыжо нарынче тусан, тамле таман.

Шолывогго шуэнрак вашлиялтеш. Тудо пундышышто, шуйн йорлшо лышташан п у ш е н г ы ш т е шочеш.

ияныт, а левыктымеке, уэш кушкыт. Пундыштунвоггом 2015 ий 26 декабрьште погенам.

Тельмсе ырыктарыше понгылан **нарынче дрожалке** шотлалтеш. Тудымат кочкаш йора, но пушкыдо улмыжлан кора погаш нелырак. Лышташан пушентын кошкышо укшлаштыже, пундышышто шочеш.

Тений «Кугу Какшан» заповедникыште у понгым, **амыртыше булгарийым**, мумо. Марий Элыште але марте тыгай понго койын огыл ыле. Кугу Какшан энер серыште кұрышталт камвочшо тумо укшлаште туска дене шочын! Понгын упшыжо шем тусан, кидым амырта.

Мландымбалне шкетын огынал

Икана чодыра гыч Айдеме каналтен каен, почешыже тор орам коден. Янлык ден кайыквусо-влак тидым пален огытыл, да шукушт сусыргеныт: кон чапашкыже янда пурен, кон шулдыржо пучкылтын. Корштымо дене уло йукын шортыныт. Тидым Чодыра кугыза колын.

– *Мо лийында, игем-влак?* – йодын.

Нуныжо кузежым-можым умылтареныт. Чодыра кугыза кажныжым эмлен да каласен:

– *Айста чыла торым поген налына!*

Кайык, нерже дене чунгалын, шукшакым маскан кунчымо лакыш оптен, мардеж, шулдыржо дене лупшен, южым эрыктен. Но Айдеме пуртусым уэш да уэш локтылын. Чодыра кугыза поро гынат, чонышкыжо витен да черым колтен. Айдеме койын кошкен, йосланен. Тудо шонка-

лаш тунгалын. Осал пашажым шарналтен. Чодыра кугыза дек, вуйым савен, шке йонылышыжым торлаш толын. Тунам кугыза пелештен:

– *Мландымбалне шкетын гына от иле. Весе нергенат шоналте.*

НИКИФОРОВ.
Оршанке,
Кугунур.

Дима Кораблёв 2-номеран Шернур школышто 1-ше «Б» классыште «Окружающий мир» предметым пеш йората. Рвезылан пуртусышто турлымат эскераш келша. Тидлан тунуктышыжо Галина Михайловна Габдрахманова кумыланды.

С.РОСЛЯКОВАН фотожо.

Ужар шортньо Чодырам йоратем

Чодыраш кошташ йоратем.

Понгым, емыжым позем.

Кугу-кугу чодыражат.

Шуко тушто пушенгат.

Чодырам чаманыман.

Чодырам аралыман.

Екатерина РАССАНОВА,
3-шо «А» класс.

Морко, Коркатово.

Шымлымаш пашана Пүртүсүм аралаш - кажнын порысшо

Авторын фотожо.

Пүртүсүн лишыл йолташыже улмыштым пенгыдемден, Йошкар-Оласе школлаште тунемше-влак «Шочмо мландынам йоратена, пүртүснам перегена!» презентаций конкурсышко ушненыт. Шымлыме пашаштым Марий тиште кечылан пөлекленыт. Таңасымаш 4-ше номеран гимназийыште эртен.

Тунемше-влак шочмо кундемын пүртүс паянлыкшым түрлө велым авалтеныт. Эн лишылже «Кугу Какшан» заповедник лийын. **Таня Соловьёва, Таня Митрошева, Диана Ершова** (17-ше №-ан шк.) тусо кайык-влак нерген каласка-

леныт, кумшо верым сеген налыныт. Семёновка школын тунемшыже-влак **Юля Попова ден Марина Скородумова, Юлиана Иванова** (30-шо №-ан шк.) заповедник дене палдареныт. **Арина Филатовалан** (20-шо №-ан шк.) Морко районусо Кожлаер ял эн шерге. Кочаже В.К.Степанов дене пырля йырым-йырысе поян пүртүсүм шымлышыжла онай шем кў нерген пален налын. Кумшо верыш лектын. 21-ше номеран школын тунемшыже **Саша Яковлев** Марий кундемысе ерла дене кугешнен. Кокымшо верым налын. Тыгаяк сенымашке **Таня Кудряцева** (1-ше №-ан шк.) «Юзо виан Шайтан ер» шымлымашыж дене лектын. 4-ше номеран гимназийын тунемшыже **Владислав Эманов** «Кугу Какшан» заповедникыш унала ўжын. Ойыртегалтше пашаж дене икымше верым сеген налын. **Пүртүс деке мелын шогышо ет лывырге койышан, поро чонан лиеш. Тудын поянлыкшым моштен кучылтеш. А аралаш - кажне егын порысшо.**

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Полина ЛАТУХИНА сўретше. Советский, Ёрша.

Калык пале Декабрь идалыкым мучашла, телым тїжалеш.

Ок шуркале!

«Юнкор» кружокыш коштшо-влак экскурсийыш мийышна. Мотор пүртүсүм куанен ончымо годым трукышто пушенге йымалне шоншым ужна. Лишкырак мийышна, но тудо лўдў ала-мо: тунамак изи мечыш савырныш. Мый янлыкым кидыш-кем налым. Шоншо э-эркын вуйжым лукто, вара шинчажым почо.

Изи шинчажым, пылышыжым, нержым, копажым ончыме, ме тудым колтышна. «Ала ават йомдарен, тыйым кычалеш, эркын кай», – манын чеверласышна. Але марте шоншо пешак шуркала шоненам. Ынде кидыш налаш нимынар ом лўд.

Ангелина ВЕДЕНЬКИНА.

У Торъял, Кузнеч.

Сўретыште мынар янлык уло?

Ото - тўбыра ужаш Печан ото

Ты отым вольык ынже пуро манын, печен налме улмаш, сандене тыге лўмденыт. Тыште эн кугу кумалтыш эртен – Ош Кугу Юмылан. Йырже кум капка лийын. Ик могырым надырлан кондымо вольыкым пуртеныт, весе гыч вўдлан каеныт, кумшо капка гыч кумалаш пуреныт. Йўдвел могырым капка лийын огыл. Кызыт тўшкан чумырген шогышо пушенге-влак веле ожнысо отым ушештарат. Пытартыш кумалтыш тыште 1945 ий кенежым лийын.

Юлианна ЕРМОЛАЕВА.

Марий Турек, Сардаял.

**Чодыралан чон пурен:
Кечыгут гүжла алан.
Шыдыр-шодыр Шогертен
Шочмо кечым пайремла.**

Пеледалтын йырымваш
Шонанпыл гае аршаш:
Кұдыронгыр, шергашвуй,
Недышудо, тегытвуй,
Түрлемшудо, омылча,
Анисшудо, чопачай.
Ок күл түрлө мишура,
Чинче-вунчо ший ора.
Туагат пүртүс сөрал.
Куанен, йырваш ончал.

Таче лийыныт чылан
Ик еш гае, икоян:
Пачкатаже, кугужат,
Ўнышыжө,
шучкыжат,
Сут логарже,
мыжкышат,
Темдымыже,

темшыжат,
Шылым веле кочшыжат,
Нөшмым, шукшым жаплышат.
Улыт пешак ковбра,
Ойлыдымын йытыра:
Иктын сынже - ўжара,
Весе чылтак тул ора,
Шўдыр гае могыран,
Кекерек гай калпакан,
Йўлышө гай пыстылан,
Пўсө-мутык вўрж неран.
Шочмо кече - вет пайрем,
Косирак лийшаш вургем.

Сут, коклазе улмыжлан,
Нержым шўшкын коштмыжлан,
Пыжашлаште шенмыжлан,
Хулиган койышыжлан,
Мунымат шолыштмыжлан,
Кайыкигым кочмыжлан
Шогертен чот вурсалтеш,
Южгунамже кыралтеш.
Вот садланак кайык еш
Шке тушманжылан ужеш.
Кеч-мыняр осал гынат,
Шулдыранак вет тутат.
Ит тол-ян туддек, жаплен,
Ўчымаат кертеш ыштен.
Ялозанлыкклан садак
Ятырак конда пайдам:
Пытара копшангымат,
Шукшым, кармым, колямат.
Янлык толмым шижтара,
Рывыжым гын, угларак.
Кычкыралын гын чарган,
Лийын лўдыкшө сигнал:
Чылалан вашкен шылман,
Пич чашкерыш шикшалтман.

Таче по-о-ро Шогертен:
Вашлиеш чылам, вўчкен.
Ўстембал тич кочкыш-йөр,
Лач уке дыр чыве шөр.
Толшышат ондал вўчат,
Шке йокмаштым луктегат:
Пурсагайык - ломбыгичкым,
Ўнтө - коштымо колям,

Йомак

Печыгайык - шудо кичкым,
А Турня гын - увавам,
Лого - поланан вареньым,
Шўльө пырчым - Шурнывоч,
Энгыжгайык - энгыж джемым,
Лу копшангым - Кўчыкпоч,
Ронгыж - комдо тич тумлегым,
Сузо - банке тичак снегым...

Кочкыт, йўйт, мутланат,
Икте-весьштым моктат.
От поч шыде койышет -
Огеш күштө этикет.
От мурал да от куштат,
Пайремлат огеш чучал.
-Тек озажак муралта, -
Мане Шўшпык,
пачката.

Николай ЗОЛОТАРЕВ Шогертенын шочмо кечыже

- Муралташ гын, муралташ,
Йодмыдам күлеш шукташ, -
Рын шогале Шогертен,
Кочыртатыш шолкыктен:
- Шыдырт-шыдырт-шыдырдок,
Чыве муно йывырдок.
Шыдырт-шыдырт-шывырдок,
Коляиге йывылдок.

Мурьжо келшен - уке,
Перышт совыштым рўжге.
- Ну, кертеш вет, ну, кертеш,
Садланак вет Шогертен! -
Пелештале мокталтен,
Тыныс кайык Көгөрчен.
- Шўшпыкым шўшкаш йодман,
Вет маэстропа мемнан,
Тек чоннам куандара,
Шўвыр йўкшым онара.

Шўшпык, укшыш верланен,
Вичкыж почшым рўзалтен,
Онжым ончык кадырта,
Йынгыр йўкын муралта:
- Чор-чор-чор, чор-р-р,
Уитьу, уитьу, уитьу-у-у!
Чопчорик, чопчорик, чопчорик,
Чоп-чор-р-р!
Чылт-чолт! Чылт-чолт!
Тара-та-та-та-та!
Чылт-чолт! Чылт-чолт!
Тчуйитр-р-р-р-р!
Увы-ка-ка! Увы-ка-ка!
Чылык-чулык! Чылык-чулык!
(В.Сави семын.)

Мурызет койышланен
Вольш күшыч, төршталтен.
- Айста хорым ыштена! -
Ойым ыштыш Ильывуй.
- Айста, айста ыштена! -
Ушныш тушкак Шалавуй.

Шочо хор тўжем йўкан,
Но чылт шотдымо муран.
Шолткыктат, шолдыматат,
Шўшкалтат, мурат, систат.
Пулдырчо: пульт-пульт-пульдик,

Важыкнер: ци-ик, ци-ик,
Шурнывоч: чир-чир, чир-чыр,
Керге: кыр-гыр, кыр-гыр-гыр,
Казыла: си-си, си-си,
Печыгайык: чи-ви-чи,
Вараксим вычымата:
Выче-ваче, выче-ваче,
выче-ваче,

Шебрек, шебрек, шебре-э-эк...
Вычырик-вучырик,
вычырик-вучырик,
Вучен-вучен, вучыри-и-ик;
Игече-игече, игече-игече,
Пычырик-пычырик, пычыри-ик!
(В.Сави семын.)

Ятыр жап мурсем йонген,
Чодырам сорастарен.
- Ынде куштымем шуэш,
Кученат ом керт йолем.
Кө прыля
кушташ лектеш? -
Тарвана йорга Чечкем.
Ваштарешыже Турня

Ўстелтөр йыр савырна.
Музык кумылым луктеш,
Танцш чыламаат ўжеш.
Мыгыльшўй ўжеш Сарсим,
Ўжўвўрым - Вараксим,
Шалавуй - Юмынтагам,
Чиегайык - Ошсантам.
Пөрдыт Йўксө ден Вўржнер,
Колшыре ден Совланер.
Чот ондалын Казылям
Паче каче Тагырля.
Морко семынат куштат,
Шернур семынат чўчат,
Тывырдыкет, тангоэт,
Эн йоратыме вальсет.

Мурымаш да куштымаш,
Ужмо-колмым шарнымаш,
Лодыманден ляпкымаш,
Түрлө семынат модмаш -
Эртен кайыш кечыжат,
Толын шуо рўмбыкат.

Шот-шотан да рат-ратан.
Ынде кудыш кайыман.
Эркын-эркын тарванат,
Шогертен деке мият.

Пешак тутло чесшылан,
Кечыгут ончымыжлан
Уло чон ден тауштат,
Унала ўжаш сөрат.

**Вес эрдене, кастанат,
Кумыштат, нылымыштат
Койын огыл Шогертен,
Кынеде, эре мален.
Чонжо шонла оварен,
Чытыдымын йывыртен:
Манаш веле, тудымат
Родо семын пагалат.**

Газетым Печать да
массовой коммуникаций шо-
тышто федеральный агентствын
финанс полшымыж дене лукмо.

Лўмгече

Саламлена!

Волжский районысо Карай кыдалаш школын марий йылмым да литературым туныктышыжо Надежда Дмитриевна Ильина (Иванова) – мемнан поро йолташна, 15 декабрьште 50 ияш лўмгечыжым палемден. Шочмо йылмын вийжым, моторлыкшым, поянлыкшым шижаш Надежда Дмитриевналан «Ямде лий» газет да сылнымутан литератур кугу польшым пуэныт. Советский районысо Кодам школын тунемшыже - «Ямде лийын» тале юнкоржо, Йошкар-Олаште эртаралтше «Сылнымут шыже» семинарын участникше, вара Н.Крупская лўмеш МГПИ-н студенткыже, «Марий сем» ансамблын чолга ўдыржӧ. Надежда Дмитриевна – «Ныжыл мардежан кундем» (2003) да «Илышем – шонанпыл» (2013) почеламут книган авторжо. Возымыжым «Ончыко» журналыште, «Кугарня» ден «Марий Эл» газетлаште ужаш лиеш.

*Пагалыме
Надежда Дмитриевна!
Шочмо кечыда дене уло
кумылын саламлена. Пенгыде
тазалык, илышын ласкалыкше
туныктымо да сылнымут
пашаштыда эре
эвертыш лий-
ышт!*

Вот онай,
шыч пале йӧршын
Отро мутым ты гана.
Лудыч, лончылышыч, келшыш
Географий урокна.
Кушто лиеда тулкурык?
Пален налыч ты гана.
Кеч-мыняре лийже курым,
Марла чын тунемына.
Икте мокталта касвелым,
Весылан келша йӧдвел.
Тый гын шергакан шочмэлым
От керт ик ганат монден.
Тенызат огеш шупш чоным.
Чодыран вер сылнырак.
Кечывалвелымат от шоно,
Марий Эл келша тылат.

«Ямде лийын» пашаенже-влак.

11 ўдыр да 11 рвезе

Мый 5-ше «А» классыште тунемам. Класна кугу, волгыдо да ару. Классыштына 22 тунемше улына: 11 ўдыр да 11 рвезе. Чыланат сайын тунемына. Уш-акылнам да мастарлыкнам тўрлӧ конкурсышто тергена, шуко грамот ден дипломна уло. Урок деч вара кружоклаш, сымыктыш школыш, спорт секцийыш вашкена. Тыге ме икте-весылан полшен, келшен илена. Ача-аванам эре куандараш да шочмо школан чапшым кўшнӧ кучаш тыршена.

Юлия УСОВА.
Марий Турек кыдалаш школ.

Телым вучена

Мый телым пеш вучем. Курык гыч издер дене мунчалтынем, ече дене мардеж почеш пикшла чымалтнем. Икымше лум толмылан моткоч куаненам. Ме, Шлань ялыште илыше йоча-влак, школ гыч пӧртылмына годым пўжалт пытымеш лумым кышкылт модна, чылт ночки коля гай лийна. Кугу лум лиеш гын, эше чотрак пӧрдалына ыле дыр.

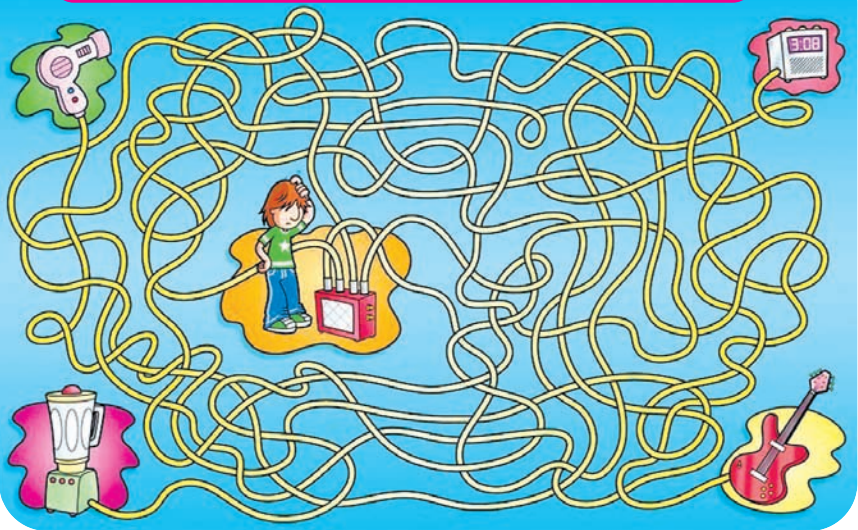
Маша ОРАЗАЕВА.
Морко, Унчо.

Огай

Оскар лўман пырыс Портсвуд олаште ила. Озаже-влак тудым питомник гыч ашнаш налыныт. Тиддеч вара пошкудо-влакын перчаткышт, носкишт, упшышт, кошташ сакыме тувыр-йолашышт да моло вургемат йомаш тўналыныт. Нуным Оскар у озаже-влаклан нумалын. Тыге таум ыштен.

22 декабрь – Энергетикын кечыже

Кокымшо сенгыше «Шочын пак-чаштем» конкурсын кокимшо этапыштыже сенгышыш Морко район Шлань гыч **Алина ЕВСЮТКИНА** лектын.

Газетнан 42-46-шо номерлаштыже савыкталтше фото-влакым «ВКонтакте» соц-сетьыште «Ямде лий» – марла йоча газет» тўшкашке йўклымашке луктынна. Чылаже 168 ен йўклен. Алиналан 50% (84 ен) йўкым пуэн. Саламлена!

Пөлекым редакцийыш пурен налман.

КОНКУРС

«Палыза, кө мый улам!» конкурсын икымше участникше – Советский район Кукмарий гыч **Ольга КОШКИНА**. Тудо У ий пайремыште Чыган ўдыр лийын. Теат, йоча-влак, конкурсыш ушнаш вашкыза!

Фото-влакым vk.com/yamde_lii тўш-каш верандена. Сенгышым йўклымө почеш ойырен налына Эскерыза!

Пиж-влакым мужыр дене оптыза.

Ужавалан сра-воч деке миен шуаш полшо.

Цифр-влакым алфавит почеш возымо. Марий калыкмутым лудса.

1.3.1.15. 29.24.14.8.18.
34.20.6.1.12. 10.12.29.32.3.6.
19.6.13.6.15.

Виолетта МАТВЕЕВА, 5-ше класс. Волжский, Пөтъял.

Йошкар мече Шем тенгызыш пуренгая гын, мо лиеш?

Вот вет, кузе вет

- Эргым, кушто порт-фелет?
- Ачай, тый шке эрдене каласышыч: «Кокытан» дене мөнгө ит тол!»
Сандене портфелем школышто шынден коденам.

Пин воспитатель пингвин иге-влакым уремыш модаш луктын. А нуножо шылын пытенят. «Мом ышташ?» - ойгыра Пин. Пинлан иге-влакым муаш полшо.

Индекс: Марий Элыште, Пошкырт ден Татарстан кундемлаште - П4696. Тираж 1000 экз. Заказ 2592. Формат – А-4-8. Директор-тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru, yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru, Тел. 45-25-49(факс); 45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республик-се культур, печать да калык-влакын пашаш то-тышто министерстве, «Ям-де лий» газет» кугыжа-ныш унитарный казенный предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч са-адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций сфериште да культур наследийым аралымаште законодательством шуктен шо-гымым эскерыше Федеральный службн Приволжский федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме. Номер – ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00. Ак – кутырен келшыме почеш.

Авторын да редакцийын шон-ымашыш түрлө лийын кер-тыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

Редакцийын да издательнын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20.